

AKAİD

KONULAR

• Akaidin Tanımı • İmanın Tanımı • İmanın Şartları • Allah'a İman • Melekler İman • Kitaplara İman	• Peygamberlere İman • Ahirete İman • Kaza ve Kadere İman • Tevekkül • Hayır ve Şer

• Akaidin Tanımı

Akaid, bir Müslümanın inanması gereken iman ve inanç esaslarını anlatan ve öğreten ilim dalıdır.

• İmanın Tanımı

Sözlük anlamı: Herhangi bir şeye inanmak demektir.

Dinî terim olarak iman: Allah tarafından Peygamberimiz'e vahiyle gönderilen dinî esas ve hükümlerin doğruluğuna kalp ile inanmak ve bu inancı dil ile ifade etmekir. İmanın şartları Âmentü duasında toplanmıştır. Âmentü duası, Peygamberimiz (s.a.v.)'in aşağıdaki hadisi ile bizlere aktarılmıştır. Her Müslümanın Âmentü'yü anlamı ile birlikte öğrenmesi şarttır.

Âmentü

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى * وَالْبَعْتُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ *

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى *

Anlamı: “Ben, Allah’a, Allah’ın meleklerine, Allah’ın kitaplarına, Allah’ın peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, iyilik ve kötülüğün Allah’ın yaratmasıyla olduğuna inandım. Öldükten sonra dirilmenin hak olduğuna inandım. Ben şahitlik ederim ki, Allah’tan başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) Allah’ın kulu ve resulüdür.”

• İmanın Şartları

İman;

- 1- Allah’a,
- 2- Allah’ın meleklerine,
- 3- Allah’ın kitaplarına,
- 4- Allah’ın peygamberlerine,
- 5- Ahiret gününe,
- 6- Kader ve kazaya inanmaktır.

• Allah’a İman

İmanın altı şartından birincisi, Allah’a inanmaktır. Akıl sahibi ve ergenlik çağına giren her insanın en önemli görevi, Allah’ın varlığına ve birliğine inanmaktır. Allah’a iman demek, Allah’ın var ve bir olduğuna, bütün üstünlük sıfatlarıyla nitelenmiş ve noksan sıfatlardan uzak olduğuna inanmaktır.

Kişi; yüce Allah’a bilerek ve isteyerek iman etmelidir. Bilerek ve isteyerek iman etmek, insana huzur ve güven verir. İnsanı hayata bağlar, sorumluluk duygusunu geliştirir, görev yapma isteğini artırır, dürüst olmasını sağlar. Çünkü Allah’a inanan, onun gözetim ve denetimi altında olduğunun bilincindedir.

Her İnsan Allah’a İnanmakla Yükümlüdür

Her şeyi bilen ve her şeye gücü yeten tek bir Allah’a inanmak, ergenlik çağına girmiş ve akıllı her insana farzdır. Hiçbir dinden haberi olmadan hayat süren insanlar, itikattaki mezhep imamımız, İmam Mâtürîdî’ye göre akıllarıyla Allah’ın varlığını ve birliğini bulmakla yükümlüdürler.

“Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi vardır?”

(İbrâhîm suresi, 10. ayet)

Allah'a İmanın Faydaları

Allah'a inanmanın insanın pratik hayatında pek büyük değeri, kişiliğine ve mutluluğuna çok önemli ve olumlu katkıları vardır. Bunların başlıcalarını şöyle sıralamak mümkündür:

1. Allah'a inanmak, insanın ruhunu yüceltir. Güzel ameller işlemeye ve doğru yola yöneltir.
2. Allah'a inanan bir kimse, her şeyi bilen, her şeyi gören ve gözetten bir varlığın bulunduğunu ve yaptıklarının her biri için bir gün hesap vereceğini düşünerek kötülüklerden uzaklaşır, Allah'ın emir ve hükümlerini yerine getirir.
3. Allah'a inanan kişi, başkalarını putlaştırmaktan, mal, mevki ve şöhrete tapmaktan, Allah ile insan arasına bir aracı koymaktan kaçınır.
4. Allah'a inanmış bir insan, adalet ve barış kavramını, dünyanın her yerinde, bütün insanlığı içine alacak şekilde kapsamlı anlar.
5. İnanç sahibi olan kişi, yaratılış gayesini daha iyi anlar.

Özetle söylemek gerekirse, Allah'a bilerek, anlayarak ve isteyerek inanan bir kişi; huzurlu, sorumluluk ve güven duygusuna sahip, dürüst, başkalarına zarar vermeyen, kardeşlik bağları kuvvetli bir kişidir.

ALLAH

İyilik yapanları,
Tövbe edenleri,
Adaletli davrananları,
Emirlerini yerine getirenleri,
Yasaklarından kaçınanları,
Alçak gönüllü olanları,
Cömert olanları,
Doğru olanları,
Sabırlı olanları

sever...

ALLAH

Bozguncuları,
Günahlarında ısrar edenleri,
Zalimleri,
Kendisine karşı gelenleri,
Haddi aşanları,
Kibirliileri,
Cimrileri,
Yalancıları,
Sabırsızları

sevmez...

Allah'ın kulumu sevmesi kulu için en büyük mutluluk kaynağıdır.
Allah'ım! Bizi de sevdiklerinden eyle!... Âmin

Allah Sevgisi

Gerçek mümin, Allah'ın güzelliğine ve büyüklüğüne inanan, lütfunu bekleyen, iyiliklerini ve nimetlerini bilen kimsedir. Bu düşüncedeki kul Rabbini sever, kalbi sürekli O'nunla meşgul olur ve davranışlarında sadece O'nun sevgisini kazanmayı hedefler.

Allah'ı sevmek müminin gerçek özelliğidir. Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: **“Üç şey kimde bulunursa o imanın zevkine ulaşır.**

- 1- Allah ve resulünün kendisine her şeyden daha sevgili olması,
  - 2- Kişinin ancak Allah için sevmesi,
  - 3- Kâfirlîğe dönmekten, ateşe atılmaktan korktuğu gibi nefret etmesi.”
- (Buhârî, İman, 9)

Allah sevgisi;

- Kişinin hayatına yön verir.
- İnsanı iyiye, güzele ve doğruya yöneltir.
- İnsanlarla barış ve huzur içinde yaşamayı sağlar.
- Günlük hayatta yardımlaşma, **fedakârlık, sabır, sebat, metanet ve hoşgörü** duygularına dayalı ilişkiler içinde olmayı gerekli kılar.

Allah'ın İsimleri

Müminin Allah'ı tanınması amacıyla, Allah'ın zatını nitelendiren kavramlara isim veya sıfat denilmiştir. Hz. Peygamber bir hadisinde, yüce Allah'ın 99 isiminin bulunduğunu, bu isimlere inanan ve inancı doğrultusunda davranan kimsenin cennete gireceğini haber vermiştir: **“Şüphesiz Allah'ın 99 tane adı vardır. Her kim onları sayarsa cennete girer.”** (Kütüb-i Sitte, 17/508)

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **“En güzel isimler (esmâ-i hüsnâ) ancak Allah'a mahsustur. Siz O'na onlarla dua ediniz.”** (A'râf suresi, 180. ayet)

Allah, Rahmân, Rahîm, Melik, Kuddüs, Selâm, Mü'min, Müheymin gibi isimler esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden) bazılarıdır. Bir grup İslam âlimi, Allah'ın isimlerinin hepsinin büyük ve üstün olduğunu söylemiş, ancak Allah, Zü'l-Celâl ve'l-İkrâm ve el-Hayyu'l-Kayyûm gibi isimlerini ise en büyük isimleri olarak belirtmişlerdir. Bunlara da en büyük ismi anlamına gelen “İsm-i a'zam” denilmiştir.

Allah'ın Sıfatları

Allah'ın Sıfatları: Bize, Allah'ı tanıtan özelliklerdir.

Allah, şanına layık olan bütün **kemal sıfat**lara sahiptir ve onlarla nitelenmiştir. Noksan sıfatlardan uzaktır. Allah'ın sıfatlarının hepsi **ezelî** ve **ebedî**dir. Allah'ın sıfatları yaratılmışların sıfatlarına benzemez.

“Gözler O’nu göremez; hâlbuki O, gözleri görür. O eşyayı pek iyi bilen, her şeyden haberdar olandır.” (En’âm suresi, 103. ayet)

Allah'ın Zatî (Özel) Sıfatları

1. **Vücut:** Var olmak demektir. Varlığı başkasından değil zatının gereğidir.
2. **Kıdem:** Ezelî olmak, başlangıcı olmamak demektir.
3. **Beka:** Varlığının sonunun olmaması, ebedî olması demektir.
4. **Muhâlefetün li'l-havâdis:** Sonradan olan şeylere benzememek demektir. Allah'tan başka her varlık sonradan olmuştur.
5. **Kıyam bi-nefihî:** Varlığı kendiliğinden olmak, var olmak için bir başka varlığa ihtiyaç duymamaktır.
6. **Vahdaniyet:** Allah'ın zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tek olması, eşi benzeri ve ortağının bulunmaması demektir.

“Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar bulunsaydı, yer ve gök kesinlikle bozulup gitmişti.” (Enbiyâ suresi, 22. ayet)

Allah'ın Subûtî Sıfatları

1. **Hayat:** Allah'ın diri ve canlı olması demektir. Her şeye hayat veren ve ölü toprağa can veren O'dur.
2. **İlim:** Bilmek demektir. Allah her şeyi bilen demektir. Olmuşu, olacağı, geçmiş, geleceği, gizliyi ve açığı bilir.
3. **Semî':** İşitmek demektir. Allah işiticidir. Gizli, açık, fısıltı hâlinde, yavaş sesle veya yüksek sesle ne söylenirse Allah işitir.
4. **Basar:** Görmek demektir. Yüce Allah her şeyi görür. Hiçbir şey Allah'ın görmesinden gizli olamaz.

5. **İrade:** Dilemek demektir. Allah dileyicidir. Allah varlıkların konumlarını, durumlarını ve özelliklerini belirleyen varlıktır.
6. **Kudret:** Gücü yetmek demektir. Allah sonsuz kudret sahibidir. O'nun her şeye gücü yeter.
7. **Kelam:** Söylemek ve konuşmak demektir. Allah kelam sahibidir. Sözü-nü peygamberlerine duyurmuştur. Kur'an Allah'ın sözüdür.
8. **Tekvin:** Yaratmak demektir. Kâinattaki her şeyi yaratan O'dur. Var olmasını dilediği bir şey, "ol" deyince hemen olur. Var olan bir şeyi de dilediği zaman yok eder.

Allah'ın Görülmesi

Ehl-i sünnet inancına göre müminler, ahirette cennete girdikten sonra Allah'ı göreceklerdir. Bu görmenin ne şekilde olacağı hakkında kesin bilgi yoktur.

"Yüzler vardır ki, o gün ışıltı ışıltı parılayacaktır. Rablerine bakacaklardır (O'nu göreceklerdir)." (Kıyâme suresi, 22-23. ayetler)

"Muhakkak ki, siz şu ayı görüşünüz gibi, Rabbinizi de göreceksiniz ve o sırada kalabalıktan ötürü birbirinize zarar vermiş de olmayacaksınız." (Buhârî, Mevakit, 16)

Esmâ-i Hüsnâ

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ * الرَّحْمَنُ * الرَّحِيمُ * الْمَلِكُ * الْقُدُّوسُ *
السَّلَامُ * الْمُؤْمِنُ * الْمُهَيَّمِنُ * الْعَزِيزُ * الْجَبَّارُ * الْمُتَكَبِّرُ * الْخَالِقُ *
الْبَارِئُ * الْمُصَوِّرُ * الْغَفَّارُ * الْقَهَّارُ * الْوَهَّابُ * الرَّزَّاقُ * الْفَتَّاحُ *
الْعَلِيمُ * الْقَابِضُ * الْبَاسِطُ * الْخَافِضُ * الرَّافِعُ * الْمَعِزُّ * الْمُدِلُّ *
السَّمِيعُ * الْبَصِيرُ * الْحَكَمُ * الْعَدْلُ * اللَّطِيفُ * الْخَبِيرُ * الْحَلِيمُ *
الْعَظِيمُ * الْغَفُورُ * الشَّكُورُ * الْعَلِيُّ * الْكَبِيرُ * الْخَفِيفُ * الْمُقِيتُ *
الْحَسِيبُ * الْجَلِيلُ * الْكَرِيمُ * الرَّقِيبُ * الْمُجِيبُ * الْوَاسِعُ *
الْحَكِيمُ * الْوَدُودُ * الْمَجِيدُ * الْبَاعِثُ * الشَّهِيدُ * الْحَقُّ * الْوَكِيلُ *
الْقَوِيُّ * الْمَتِينُ * الْوَلِيُّ * الْحَمِيدُ * الْمُحْصِي * الْمُبْدِي * الْمُعِيدُ *
الْمُحْيِي * الْمُمِيتُ * الْحَيُّ * الْقَيُّومُ * الْوَاحِدُ * الْمَاجِدُ * الْوَاحِدُ *
الْأَحَدُ * الصَّمَدُ * الْقَادِرُ * الْمُقْتَدِرُ * الْمُقَدِّمُ * الْمُؤَخِّرُ * الْأَوَّلُ *
الْآخِرُ * الظَّاهِرُ * الْبَاطِنُ * الْوَالِي * الْمُتَعَالَى * الْبَرُّ * التَّوَّابُ *
الْمُنْتَقِمُ * الْعَفُوفُ * الرَّؤُوفُ * مَالِكُ الْمُلْكِ * ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ *
الْمُقْسِطُ * الْجَامِعُ * الْغَنِيُّ * الْمَغْنَى * الْمَانِعُ * الضَّارُّ * النَّافِعُ *
النُّورُ * الْهَادِي * الْبَدِيعُ * الْبَاقِي * الْوَارِثُ * الرَّشِيدُ * الصَّبُورُ *
جَلَّ جَلَالُهُ.

Hüvallahüllezî lâ ilâhe illâ hû,

er-Rahmân

er-Rahîm

el-Melik

el-Kuddûs

es-Selâm

el-Mü'min

el-Müheymin

el-Azîz

el-Cebbâr

el-Mütekebbir

el-Hâlik

el-Bârî

el-Musavvir

el-Gaffâr

el-Kahhâr

el-Vehhâb

er-Rezzâk

el-Fettâh

el-Alîm

el-Kâbiz

el-Bâsit

el-Hâfid

er-Râfi

el-Muizz

el-Müzill

es-Semî'

el-Basîr

el-Hakem

el-Adl

el-Latîf

el-Habîr

el-Halîm

el-Azîm

el-Gafûr

eş-Şekûr

el-Aliyy

el-Kebîr

el-Hafîz

el-Mukît

el-Hasîb

el-Celîl

el-Kerîm

er-Rakîb

el-Mucîb

el-Vâsi

el-Hakîm

el-Vedûd

el-Mecîd

el-Bâis

eş-Şehîd

el-Hakk

el-Vekil

el-Kaviyy

el-Metîn

el-Veliyy

el-Hamîd

el-Muhsî

el-Mubdi

el-Muîd

el-Muhyî

el-Mumît

el-Hayy

el-Kayyûm

el-Vâcid

el-Mâcid

el-Vâhid

el-Ehad

es-Samed

el-Kâdir

el-Muktedir

el-Mukaddim

el-Muahhir

el-Evvel

el-Âhir

ez-Zâhir

el-Bâtin

el-Vâli

el-Müteâli

el-Berr

et-Tevvab

el-Muntekim

el-Afuvv

er-Raûf

Mâlikü'l-Mülk

Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm

el-Muksit

el-Câmi'

el-Ġaniyy

el-Muġnî

el-Mâni

ed-Dârr

en-Nâfi

en-Nûr

el-Hâdi

el-Bedî

el-Bâkî

el-Vâris

er-Reşîd

es-Sabûr

Celle Celâluh.

• Meleklerle İman

İmanın şartlarından ikincisi meleklerle inanmaktır. Melekler nurdan yaratılmış varlıklardır. Onlar yemezler, içmezler, erkeklik ya da dişilikleri yoktur. Nurdan yaratıldıkları için biz onları göremiyoruz. Fakat meleklerin varlığına inanıyoruz. Onların varlığını bize Kur'an-ı Kerim haber vermiştir. (Bakara suresi, 285. ayet)

Meleklerin Mahiyeti ve Özellikleri

Nurdan yaratılan bu varlıklar, duyu organlarıyla algılanamazlar ve gözle görülemezler. Allah'a sürekli kulluk eden, asla günah işlemeyen, son derece güçlü varlıklardır. Melekleri diğer varlıklardan ayıran birtakım özellikler vardır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Melekler yemezler, içmezler, evlenmezler ve çoğalmazlar.
2. Melekler nurdan yaratılmış nurani ve ruhani varlıklardır, gözle görülmezler.
3. Melekler Allah'a isyan etmezler, sadece Allah'ın verdiği emirleri yerine getirirler.
4. Melekler son derece süratli, güçlü ve kuvvetli varlıklardır.
5. Melekler Allah'ın emir ve izniyle çeşitli şekil ve varlıklara bürünebilirler.
6. Melekler sürekli iyilik yaparlar. Yani "iyiliğin temsilcileridirler."

Meleklerin Vazifeleri

Ayet ve hadislerde, sayıları hakkında bir bilgi bulunmayan, fakat pek çok oldukları anlaşılan meleklerin temel görevleri Allah'a kulluk ve emirlerini yerine getirmektir.

Meleklerin Çeşitleri ve Görevleri Şunlardır:

Cebrâîl (a.s.): Allah tarafından vahiy getirmekle görevlidir. Cebrâîl (a.s.)'a güvenilir anlamına gelen "Emîn" de denilmiştir.

Azrâîl (a.s.): Görevi ölüm sırasında canlıların ruhunu almak olduğu için "Meleku'l-Mevt" (ölüm meleği) adıyla anılmıştır.

Mikâîl (a.s.): Kâinattaki tabiat olaylarını ve bütün canlıların rızıklarını sevk ve idare etmekle görevlidir.

İsrâfil (a.s.): Görevi sûra üfürmektir. İsrâfil (a.s.) sûra iki kez üfleyecek, ilkinde kıyamet kopacak, ikincisinde ise tekrar diriliş meydana gelecektir.

Kirâmen Kâtibîn: Bunlar iki melek olup, biri insanın sağında, diğeri solunda bulunur. Sağdaki melek iyi iş ve davranışları, soldaki ise kötü iş ve davranışları tesbit etmek ve yazmakla görevlidir.

“İyi biliniz ki, üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır. Onlar sizin yapmakta olduklarınızı bilirler.” (İnfitâr suresi, 10-12. ayetler)

Münker ve Nekir: Ölümden sonra kabirde soru sormakla görevli iki melektir. Bilinmeyen, tanınmayan anlamındaki Münker ve Nekir, kabirde ölülere: “Rabbin kim? Peygamberin kim? Kitabın ne?” gibi sorular yöneltecekler, alacakları cevaplara göre ölüye iyi veya kötü hayatın yolunu açacaklardır.

Hamele-i Arş: Bunlar arşı taşıyan meleklerdir.

Hafaza Melekleri: Zikir ve ibadet ederken, insanları korumak, gözetlemek ve takip etmekle görevli olan meleklerdir.

Hazene-i Cennet ve Cehennem: Cennet ve cehennemde görevli meleklerdir.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Şeytan da, melek de insanoğluna sokularak kalbine birtakım şeyler getirirler, şeytanın işi kötülükle korkutup Hakk’ı yalanlamaktır. Meleğin işi ise iyiyi tavsiye edip Hakk’ı doğrulamaktır. İçinde böyle bir şeyi bulunan kimse onun Allah’tan olduğunu bilsin ve Allah’a hamd etsin. Şeytanınkini bulan ise, şeytandan korunması için Allah’a sığınsın.” (Tirmizî)

Ayrıca insanların kalbine doğruyu ve gerçeği ilham etmek, Kur’an okunurken yeryüzüne inmek ve müminlere rahmet okumakla görevli birçok melek vardır.

• Kitaplara İman

İman esaslarından kitaplara iman, Allah Teâlâ'nın kullarına yol göstermek ve onları aydınlatmak üzere peygamberlerine Cebrâil (a.s.) aracılığı ile vahyettiği ayetleri içeren yazılı belgelere inanmaktır. İlahî kitaplar konusu Allah'ın kelimeleri ile ilgilidir. Bizler bugün kitapların şu andaki şekillerine değil, Allah'tan gelen bozulmamış şekillerine inanmakla yükümlüyüz. Çünkü ilahî kitaplara inanmadıkça kişinin imanı gerçekleşmez.

“(Resulüm!) O, sana Kitab'ı hak ve önceki kitapları tasdik edici olarak tedricen indirmiş; daha önce de, insanlara doğru yolu göstermek üzere Tevrat ile İncil'i ve Furkân'ı indirmiştir. Bilinmeli ki, Allah'ın ayetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah, suçlunun hakkından gelen mutlak güç sahibidir.” (Âl-i İmrân suresi, 3-4. ayetler)

Kur'an-ı Kerim'in dışında kalan ilahî kitapların bir kısmı tamamen kaybolmuştur. Tevrat, Zebûr ve İncil de zamanla tahrif edilerek (orjinalliği bozularak ve değiştirilerek) günümüze kadar gelmiştir.

Kur'an-ı Kerim Allah'ın vahyettiği şekilde orjinalliğini korumuş, hiçbir bozulma ve değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiş ve kıyamete kadar da bu özelliğini koruyacak olan tek kitaptır.

Çünkü Allah, O'nu koruyacağını garanti altına almış, böylece hem hafızlara ezberletmiş, hem de yazılı olan, orjinali bugüne kadar elde kalmıştır.

“Kur'an'ı, kesinlikle biz indirdik, elbette O'nu yine biz koruyacağız.”

(Hicr suresi, 9. ayet)

Yukarıdaki ayette, Allah insanlara Kur'an'ın ilahî koruma altında bulunduğunu ve kıyamete kadar değişikliğe uğramadan kalacağını bildirmektedir.

İlahî Kitapların Gönderiliş Sebepleri

İnsanların peygamberlere ve kitaplara ihtiyacı vardır. Gerçi insan yaratılırken birtakım yeteneklerle donatılmıştır. Bu yetenekleri sayesinde insan kendi gayretiy-le kendisi, çevresi ve diğer yaratıklar hakkında bazı bilgiler edinebilir. Fakat bütün bunlar sınırlıdır. İnsanın gücünü aşan hususlarda, ilahî yardıma ve vahye olan ihtiyacı ortadadır. İnsanın bu ihtiyacını en iyi bilen yüce Allah, kuluna bir lütuf ve ikram olarak peygamberleri aracılığıyla kitaplar indirmiş ve yol göstermiştir. Dinin inanç esasları, amelî ve ahlaki hükümler, farz ve haramlar ilahî kitaplarda belirtilmiştir. Bu kitaplar doğrudan Allah katından gelen ilahî kelimelerdir.

İlahî kitapların gelişindeki ana sebep insanlığa yol gösterip sapıklıktan, onları kurtarmak, hidayete erdirmek, iyiliğe yöneltmek, aydınlığa çıkarmak, dünya ve ahiret saadetine kavuşturmadır.

İlahî kitaplar, suhuf ve kitaplar diye ikiye ayrılır:

Suhuf (Sahifeler)

İnsanların ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde indirilen, sayfalardan oluşan ilahî emirlere suhuf denir. Bugün bu sayfalardan elimizde hiçbir şey yoktur.

Bu suhuftan;

- 10 sayfa Hz. Âdem (a.s.)'a,
- 50 sayfa Hz. Hz. Şit (a.s.)'a,
- 30 sayfa Hz. İdrîs (a.s.)'a,
- 10 sayfa Hz. İbrâhim (a.s.)'a gönderilmiştir.

Büyük Kitaplar

Bu kitaplar, aslı bozulmuş kitaplar ve aslı korunmuş kitap olarak ikiye ayrılır.

a) Aslı Bozulmuş Kitaplar

Hz. Mûsâ (a.s.)'a indirilen Tevrat, Hz. Dâvûd (a.s.)'a indirilen Zebûr ve Hz. İsâ (a.s.)'a indirilen İncil'in vahyedildiği şekline inanmak imanımızın esaslarından. Ancak günümüzde bu kitaplar tahrif edilmiş şekilleri ile mevcutturlar. Bu kitaplara inanıp, iman edenlere (Hristiyan ve Yahudilere) “Ehl-i kitab” denilir.

Kur'an'ın dışındaki kitaplarda bulunan bir hususun haber verilmesi durumunda eğer bu husus, Kur'an ve hadiselerdeki bilgilere uygunsuz Müslümanlarca da kabul edilir.

Tevrat: İbranice olarak Hz. Mûsâ (a.s.)'a indirilmiş olan ilahî kitaptır.

Tevrat, Hz. Mûsâ (a.s.) aracılığıyla İsrâiloğullarına gönderilmiştir. Ancak İsrâiloğulları tarihte yaşadıkları sürgün ve esirlik dönemlerinde Tevrat'ın Allah'tan gelen orjinal şeklini koruyamamışlardır. Sonradan, Yahudi bilginleri tarafından kaleme alınan Tevrat nüshaları ortaya çıkmıştır. Bugün elde mevcut olan Tevrat, Allah tarafından gönderilmiş Tevrat değil, insanlarca yazılmış, tahrif edilmiş olan Tevrat'tır. Bundan dolayı ilahî kitap olma özelliğini de kaybetmiştir. Tevrat'a "**Ahd-i Atik**" de denir.

Zebûr: İbranice olarak Hz. Dâvûd (a.s.)'a indirilmiş olan ilahî kitaptır.

Bugün elde mevcut olan Zebûr nüshaları çeşitli söyleyiş ve ilahilerden, Allah'a övgü ve hikmetli sözlerden ve birtakım nasihatlerden meydana gelmiştir. Mevcut olan Zebûr değiştirilmiş, ilahî kitap olma özelliğini kaybetmiştir.

İncil: Aramice olarak gönderilen İncil, Hz. İsâ (a.s.) aracılığıyla İsrâiloğullarına indirilmiş olan ilahî kitabın adıdır. Bugün İncil'in aslı da diğer bozulmuş kitaplar gibi elde yoktur. Bozulmuş ve insanlar tarafından yazılmış olan şekli vardır. İncil'e "**Ahd-i Cedit**" de denilir.

İznik Kosili'nde binlerce İncil nüshası arasından bugünkü dört incil seçilerek kabul edilmiştir. Bu inciller şunlardır:

- 1) Matta İncili
- 2) Markos İncili
- 3) Luka İncili
- 4) Yuhanna İncili

Anılan dört incil'den başka Hristiyan âleminde gizli tutulmak istenen bir incil daha var ki, buna "**Barnaba İncili**" adı verilmektedir. Bu incil 5. asırda okunması yasak kitaplar listesine alınmıştır. Orjinal nüshası Viyana Kütüphanesi'nde bulunan İngilizce, Almanca ve Arapçaya çevrilmiş olan bu incilin belirgin özelliği Peygamberimiz'in geleceğini müjdelemesidir.

b) Aslı Korunmuş Kitap

Kur'ân-ı Kerîm: Allah tarafından gönderilen ilahî kitapların sonuncusu olan Kur'ân-ı Kerîm, son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)'e Arapça olarak indirilmiş, bizzat Allah tarafından koruma altına alınmış, insanlığın benzerini getirmekten âciz kaldığı, aslı korunmuş ilahî kelimedir.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

“Kur’an’ı kesinlikle biz indirdik, elbette yine onu biz koruyacağız.” (Hicr suresi, 9. ayet)

Kur’ân-ı Kerîm’deki bu ayet açıkça göstermektedir ki, Kur’ân-ı Kerîm Cenâb-ı Allah’ın koruması altındadır ve kıyamete kadar en ufak bir tahrife uğramaksızın aslını **muhafaza** edecektir.

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ * فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ
تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ *

“Eğer kulumuza (Hz. Muhammed’e) indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sure getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah’tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın. Bunu yapamazsınız ki, elbette yapamayacaksınız.” (Bakara suresi, 23-24. ayetler)

Kur’an’ın İndirilmesi ve Korunması

Kur’ân-ı Kerîm yüce Allah tarafından Cebrâil (a.s.) aracılığıyla Hz. Muhammed (s.a.v.)’e, vahiy yoluyla yaklaşık 23 senede, bölümler hâlinde indirilmiştir.

Kur’an ayetleri Peygamberimiz’e inince, Peygamberimiz onları bizzat ezberler ve yanında bulunan ashabına okurdu. Ezberlenen ayet ve sureler ayrıca vahiy kâtipleri tarafından yazılırdı. Ayetlerin hangi sureye konulacağını ve nasıl düzenleneceğini Peygamberimiz vahiy kâtiplerine söylerdi. Kur’an ayetleri beyaz taşlar, hurma dalları, işlenmiş deriler üzerine yazılırdı. Kur’ân-ı Kerîm, Resûlullah (s.a.v.) döneminde tamamıyla yazılmış ve sahabe tarafından ezberlenmiştir. Böylece Kur’ân-ı Kerîm’in korunması garanti altına alınmıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.) yaşadığı sürece vahiy devam ettiğinden, Kur’an’ın tamamının tek bir kitap hâlinde toplanması mümkün olmamıştır. Hz. Peygamber’in vefatından sonra, ilk halife Hz. Ebû Bekir (r.a.) döneminde Zeyd b. Sâbit başkanlığında bir komisyon kuruldu ve Kur’ân-ı Kerîm tek bir kitap hâline getirildi. Daha sonra Hz. Osman’ın devrinde, onun emriyle Kur’ân-ı Kerîm 8 adet çoğaltıldı ve gerekli bölgelere gönderildi. Bö-

lece yeryüzündeki bütün Kur'an nüshalarında farklılık olmaması sağlandı. Kolayca ezberlenebilme gibi mucizevi bir özelliğe sahip olan Kur'an-ı Kerim milyonlarca insan tarafından ezberlenerek günümüze kadar gelmiştir.

Kur'an'ın Kapsadığı Konular

İnsanları hem bu dünyada hem de ahirette mutlu etmek için gönderilmiş bulunan Kur'an-ı Kerim başlıca şu konuları kapsamaktadır.

1. **İtikat:** Allah'a, peygamberlere, meleklerle, kitaplara, kader ve kazaya, ölüm sonrası hayata iman etme ile ilgili konulardır.
2. **İbadet:** Müslümanların yapmakla yükümlü oldukları, namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetleri kapsayan konulardır.
3. **Muâmelât:** Alışveriş, emanet, bağış, vasiyet, miras, nikâh gibi toplum fertlerinin aralarındaki ilişkiyi düzenleyen hükümlerdir.
4. **Ahlak:** Ana, babaya hürmet, insanlarla iyi geçinme, iyiliği emretme, kötülüklerden sakındırma, adalet, doğruluk, merhamet, sevgi gibi konuları kapsayan hükümlerdir.
5. **Ukûbât:** İnsanların mutluluğa erişebilmesi, huzur içinde bir yaşam sürebilmesi için, toplumun düzenini bozan, insan haklarını çiğneyen kimselere verilecek cezalarla ilgili hükümlerdir.
6. **Kıssalar:** Geçmiş kavimlerin Kur'an'da anlatılan hikâyeleridir.

Kur'an-ı Kerim'in Özellikleri

1. Kur'an-ı Kerim lafız ve mana yönünden Allah'ın sözüdür.
2. Kur'an-ı Kerim, Peygamberimiz'e Arapça olarak, ayet ayet; sure sure gönderilmiştir.
3. Kur'an-ı Kerim günümüze kadar tevatür yoluyla hiç bozulmadan gelmiş ve kıyamete kadar da Allah'ın koruması altında kalacaktır.
4. Kur'an en son indirilen ilahî kitaptır. Ondandır başka kitap gelmeyecektir. Hüküm ve geçerliliği kıyamete kadar sürecektir.
5. Onun bir başka üstünlüğü kolayca ezberlenebilmesidir.
6. Kur'an-ı Kerim evrenseldir; bir millete, bir kavme değil, bütün insanlığa gönderilen tek ilahî kitaptır.

Kur'an-ı Kerim'e Karşı Görevlerimiz

1. Kur'an-ı Kerim'e abdestsiz dokunulmaz, ama ezbere okunabilir. (Vâkıa suresi, 79. ayet)
2. İstiaze (Eûzü besmele) ile okumaya başlanmalıdır.
3. Kur'an-ı Kerim, her fırsatta manası ile birlikte okunmalıdır.
4. Kur'an okunurken dinlemek farzdır.
5. Kur'an-ı Kerim, manası anlaşılacak okunmalıdır.
6. Okunduğu kadar, gereği ile de amel edilmeli, yaşanmalıdır.
7. Kur'an'ın haram dediği yasak sayılıp uzaklaşılmalı; farz dediği de itaat edilip tatbik edilmelidir.

“Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir.” (Buhârî, Fezâilü'l-Kur'an, 21)

• Peygamberlere İman

Peygamberlere iman, altı iman esasından biridir. Yüce Allah her Müslümana, aralarında ayırım yapmadan bütün peygamberlere inanmayı farz kılmıştır. Kur'an'da belirtildiği üzere yüce Allah, asırlar boyunca peygamberler göndermiş, insanları onlar aracılığıyla gerçeği öğrenip yaşamaya çağırmıştır. Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara ulaştırmak için görevlendirdiği elçiye peygamber denir. Peygamberlik Allah vergisidir, Allah dilediğini seçer, o çalışma, ibadet, taat ve istekle elde edilemez. Allah tarafından kendilerine kitap verilen peygamberlere "**Resul**", diğer peygamberlere "**Nebi**" denir. Nebiler kendilerinden önceki peygamberlere gönderilen kitaplar ile amel etmişlerdir.

Peygamberlerin Görevleri

Peygamberler en doğru şekilde insanlara Allah'ı tanıtmışlar, inanç esaslarını, ibadet şekillerini öğretmişlerdir. Dinî hükümleri ve güzel ahlak esaslarını açıklamışlar, kendileri de söylediklerini yaşayarak insanlara güzel örnek olmuşlardır. Peygamberler zaman zaman Allah'ın izniyle olağanüstü olaylar gösterirler. Bunlara mucize denir. Allah'ın emirlerini yapanları cennetle müjdelemişler, yapmayanların ise cehennem azabı ile cezalandırılacaklarını haber vermişlerdir. Bu dünyanın bir imtihan yeri ve geçici olduğunu, ahiretin ebedî hayat yeri olduğunu bildirmişlerdir.

Peygamberlerin Sıfatları

Peygamberler de diğer insanlar gibi yiyip içerler, gezerler, evlenip çocuk sahibi olurlar, hastalanır ve ölürlür. Her peygamberde insan olmasının da ötesinde birtakım sıfatların bulunması gerekli ve zorunludur. Bunlara vacip sıfatlar denir. Bu sıfatlar şunlardır.

1. **İsmet:** Günah işlememek, günden korunmuş olmak demektir. Peygamberler masumdur. Büyük yada küçük günah işlemezler. Ancak, insan olmaları nedeniyle çok küçük hataları bulunabilir. Onların bu hatası Allah'ın kendilerini uyarması ile derhâl düzeltilir. Peygamberlerin bu küçük hatalarına "**zelle**" denir.
2. **Sıdk:** Doğru olmak demektir. Peygamberler doğru sözlü ve dürüst insanlardır. Onlar, asla yalan söylemezler. Bütün peygamberler peygamberlikten önce de sonra da yalan söylememiştir.

2. **Emanet:** Güvenilir olmak demektir. Peygamberlerin hepsi emin ve güvenilir kişilerdir. Emanete asla ihanet etmezler.
4. **Fetânet:** Peygamberlerin akıllı, zeki ve uyanık olmaları demektir.
5. **Tebliğ:** Peygamberlerin Allah'tan aldıkları emir ve yasakları ümmetlerine eksiksiz iletmeleri demektir.

Kur'an'da Adı Geçen Peygamberler

İlk peygamber Hz. Âdem'den son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)'e kadar pek çok peygamber gelip geçmiştir. Peygamberlerin sayısı konusunda Kur'an'da herhangi bir rakam verilmemektedir. Çünkü Allah; **"Bazı peygamberleri sana daha önce anlattık, bazılarını ise sana anlatmadık."** buyuruyor. (Nisâ suresi, 164. ayet) Bu ayete göre İslam âlimleri peygamberlerin sayısı ile ilgili bir rakam belirlemenin uygun olmayacağı görüşünü benimsemişlerdir. Bu sebeple "Âdem (a.s.)'dan Hz. Muhammed (s.a.v.)'e kadar gönderilmiş olan peygamberlerin hepsine inandım" denilmesi daha uygundur.

Kur'an'da adı geçen 25 peygamber şunlardır. Âdem, İdrîs, Nûh, Hûd, Sâlih, Lût, İbrâhim, İsmâil, İshak, Yakûb, Yûsuf, Şuayb, Hârûn, Mûsâ, Dâvûd, Süleyman, Eyyûb, Zülkifl, Yûnus, İlyâs, Elyesa', Zekeriyâ, Yahyâ, Îsâ, Muhammed (s.a.v.). Bunlardan başka Kur'an'da üç isim daha zikredilmiştir. Fakat onların peygamber olup olmadıkları konusu ihtilafıdır. Bunlar; Üzeyir, Lokmân ve Zülkarneyn'dir.

Peygamberlerin Tebliğ Ettikleri Dinlerde Ortak Olan Esaslar

İlk peygamber Hz. Âdem (a.s.)'dan son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)'e kadar bütün peygamberler ümmetlerine değişmeyen bazı esasları tebliğ etmişlerdir.

Bunlar:

1. İman esasları,
2. İbadetler,
3. Ahlak kurallarıdır.

Zamanın değişmesiyle bu hükümlerin bir kısmı değişmiş, iman esaslarında ise hiçbir değişiklik olmamıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in gelmesiyle son hak din İslam dini olmuştur.

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

“Allah katında hak din İslam’dır.” (Âl-i İmrân suresi, 19. ayet)

Mucize: Yüce Allah’ın peygamberlerini doğrulamak ve desteklemek için yarattığı, insanların benzerini getirmekten âciz kaldığı olağanüstü olaylardır. Mucize göstermek peygamberlere mahsustur. Allah’ın izni ve kudretiyle meydana gelir.

Keramet: Peygamberine sıkı ve gönülden bağlı olan ve ona titizlikle uyan Allah’ın veli kullarının gösterdikleri olağanüstü h llerdir.

Peygamberlerin Bazı Mucizeleri:

- Hz. İbrâhim (a.s.)’in ateşe atıldığında ateşin suya dönmesi ve onu yakmaması.
- Hz. Yûsuf (a.s.)’in gönderdiği gömleğin babası Hz. Yakûb (a.s.)’in k r olan gözlerini aması.
- Hz. Mûsâ (a.s.)’in asası ile Kızıldeniz’i ikiye ayırması ve kavmini buradan karşıya geçirmesi.
- Hz. Dâvûd (a.s.)’in kızgın demiri eliyle şekillendirmesi.
- Hz. Süleyman (a.s.)’in hayvanlarla ve cinlerle konuşması ve onları emrinde alıştırması.
- Hz. İş  (a.s.)’in hastaları iyileştirip,  l leri diriltmesi.
- Hz. N uh (a.s.)’in gemisinin tufanda batmaması.
- Hz. Sâlih (a.s.)’in, kayadan deve çıkarması.

Peygamberimiz'in mucizelerinden Bazıları:

Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah tarafından peygamber olarak gönderildiğini doğrulamak amacıyla birçok mucize göstermiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Peygamberimiz'in en büyük mucizesi Kur'ân-ı Kerîm'dir.
2. Peygamberimiz'in bir gecede Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya getirilmesi, oradan Cebrâil (a.s.) ile birlikte göklere yükselmesi olayı (İsrâ ve Miraç mucizesi).
3. Peygamberimiz'in parmaklarından su fışkırması.
4. Peygamberimiz'in üzerine çıkarak hutbe okuduğu hurma kütüğünün inmesi.
5. Peygamberimiz'in ayı ikiye ayırması.

Hz. Peygamber'in Son Peygamber Oluşu ve Özellikleri:

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) en son peygamberdir. Ondan sonra bir daha peygamber gelmeyecektir. (Ahzâb suresi, 40. ayet) İnsanlık o son peygamberin getirdiği kitap ve din ile olgunluğa erişmiş, artık yeni dinlere ihtiyaç kalmamıştır. Toplumun gelişmesi ve ahlaken yükselebilmesi için yapılacak şey; Hz. Peygamber'in getirdiği kitaptan hidayet aramak, ona sarılmak ve ona göre yaşamaktır.

1. Hz. Peygamber (s.a.v.) yaratılmışların en üstünü, en hayırlısı ve Allah'ın en sevgili kuludur.
2. Peygamberimiz'in peygamberliği kıyamete kadar sürecektir.
3. O son peygamberdir. Ondan sonra peygamber gelmeyecektir.
4. O bütün insanların ve cinlerin peygamberidir.

"Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik."

(Sebe' suresi, 28. ayet)

"(Resulüm) Biz seni, bütün âlemlere, ancak rahmet olarak gönderdik."

(Enbiyâ suresi, 107. ayet)

• Ahirete İman

Sözlükte “son gün” anlamına gelen ahiret kelimesiyle bir yandan bu dünyanın sonu, diğer yandan ölümlle başlayan, dünya hayatından farklı ve sonsuz hayat kastedilir.

Ahiret, İsrâfil (a.s.)’ın Allah’ın emriyle kıyametin kopması için sûra üfleme- siyle başlayacak olan ebedî hayatın yaşanacağı yerdir. Ahirette insanlar yeniden diriltilecekler daha sonra cennetlikler cennete, cehennemlikler cehenneme girecek ve burada ebedî olarak yaşayacaklardır. İnananlardan hiçbir kimse ebedî olarak cehennemde kalmayacak, cezasını çektikten sonra cennete gireceklerdir. Buna göre ahiret; sûra üfûrölme, insanların yeniden diriltilmeleri, herkese dünyada işledik- lerinin yazılı olduğu amel defterlerinin verilmesi, amellerin değerdendirilmesi ve bu dünyadaki işlerinden dolayı herkesin hesaba çekilmesi. Ahiret; şefaât, sırat, cennet ve cehennem hayatı gibi olayları içine almaktadır. Kur’an ahiret hayatını anlatırken, dünya hayatını da ihmal etmemiştir. Çünkü ahirette mutlu olmak, dünyadaki yaşayışa bağlıdır. Dünya, ahiretin tarlasıdır. Müslüman, dengeli ve düzenli yaşamayı prensip edinen kimsedir. Dünya ile ahiret arasındaki bu dengeyi kurmalı, ebedî mutluluk ve kurtuluşu sağlayacak davranışları bu dünyada sergile- melidir. Dünya imtihan yeri, ahiret neticeyi alma yeridir.

Ahirete iman, davranışlarımızı, hareketlerimizi ve başkalarıyla olan ilişkile- rimizi olumlu yönde etkiler. Yaptıklarından bir gün hesaba çekileceğini bilen bir kimse çevresiyle uyumlu yaşar, diğer insanları sever. Aşırı **hırs** ve **tamahtan** uzak- laşır, paylaşmasını bilir. Kalbi sevgi ve adalet duygusuyla dolar.

Ahiret gününe inanmak, insanlara sorumluluk duygusu kazandırır. Bu duy- guyu taşıyan insanlar davranışlarına dikkat ederler. Allah’ın emirlerini yerine getirip yasaklarından sakınmak suretiyle ahiret hazırlığını yapmış olurlar. Ahiret gününe inanmak, insanı teselli eder, üzüntüsünü azaltır, başıboş ve gayesiz yara- tılmadığını hatırlatır. Ahiret inancı, insanların dünyaya karşı aşırı bağılılıklarını önler. Başkalarına iyilik ve hizmet etmek fikrini geliştirir. Fertler arasında bu inanç ne kadar kuvvetli olursa, o toplumdaki ilişkiler o derece sağlıklı yürür. Bu inanç insanların ümitlerini yeniler, acılarını hafifletir. Zor durumlara katlanmasını sağ- lar, onları ölüm korkusundan kurtarır.

Ahiret ve Hâlleri:

1. **Kabir hayatı:** Ölümle başlayıp, yeniden dirilmeye kadar devam edecek hayata “**Kabir Hayatı**” denilir. Kabir hayatı, dünya ile ahiret arasında bir ara dönem olduğu için “**Berzah Hayatı**” diye de anılmıştır.

Her insan, ister ölerек toprağa gömülsün, ister boğularak denizde kalsın veya yanarak külü havaya karışsın, mutlaka kabir hayatını geçirecek ve kıyamet günü diriltilecektir.

2. **Sûr ve sûra üfleme:** Kıyamet koştuktan sonra bütün insanların **maḥşer** yerinde toplanmak üzere dirilmelerini sağlamak için İsrâfil (a.s.) tarafından üfürülecek olan boruya “**Sûr**” denilir.

Kur’an ayetlerinden anlaşıldığına göre İsrâfil (a.s.) sûra iki defa üfurecektir. İlkinde Allah’ın diledikleri hariç göklerde ve yerde olan her şey dehşetinden sarsılacak, her şey yıkılıp ölecek ve kıyamet kopacak, (*Zümer suresi, 68. ayet, Neml suresi, 87. ayet*) ikincisinde de insanlar dirilecek ve maḥşer yerine toplanmak üzere Rablelerine koşacaklardır. (*Yâsîn suresi, 51. ayet; Zümer suresi, 68. ayet*)

3. **Ba’s** (Yeniden dirilme): Öldükten sonra yeniden dirilme anlamına gelen ba’s, ahiret hayatının başlangıcı ve en önemli duraklarından biridir. İkinci üfleme ile bütün canlı yaratıklar tekrar diriltileceklerdir. Bu diriliş hem beden ve hem de ruhen olacaktır.
4. **Haşr ve Maḥşer:** Haşr, yüce Allah’ın insanları hesaba çekmek üzere dirilişten sonra tekrar bir araya toplamasıdır. İnsanların toplandıkları yere ise “**Maḥşer**” ve “**Arasat Meydanı**” denilir. O gün müminlerin yüzleri parlayacak, kâfirlerin ise kararacaktır. (*Âl-i İmrân suresi, 106. ayet*)
5. **Mizan:** Ahirette hesaptan sonra herkesin amellerinin tartıldığı ilahî adalet ölçüsüdür. Tartıda iyilikleri, kötülüklerinden ağır gelenler kurtuluşa erecek, hafif gelenler ise cehenneme gideceklerdir. cehenneme gidenlerden mümin olanlar, işlediği suçun karşılığı olan cezayı çektikten sonra oradan çıkarılıp cennete alınacaktır. Müminler cehennemde ebedî kalmayacaklardır.
6. **Sırat:** Sırat cehennemın üzerine uzatılmış bir köprüdür. Herkes buraya uğrayacaktır. Müminler yaptıkları amellerine göre kimi hızlı, kimi daha yavaş olarak bu yoldan geçecek, kâfirler ve günahkarlar ise ayakları sürterek cehenneme düşeceklerdir. Peygamberimiz bir hadislerinde cehennemın üzerinde kurulacak sıratın ilk geçenin kendisi ve ümmeti olacağını, insanların iyi amelleri sayesinde oradan süratle geçeceklerini bildirmiştir.

7. **Şefaât:** Ahirette bütün peygamberlerin ve sâlih kişilerin, Allah'ın izniyle şefaât etmeleri haktır. Şefaât demek, günahı olan müminlerin günahlarının bağışlanması, olmayanların daha yüksek derecelere erişmeleri için Allah ile kul arasında yardımcı olmak, aracı olmaktır. İyi kullar hürmetine, af ve bağışlanmalarını istemektir. (*Bakara suresi, 255. ayet*)
8. **Amel defterlerinin dağıtılması:** İnsanlar hesaplarının görülmesi için toplandıktan sonra, kendilerine dünyada iken yaptıkları işlerin yazılı bulunduğu amel defterleri Kirâmen Kâtibîn tarafından dağıtılır. Amel defterleri cennetliklere sağdan, cehennemliklere soldan veya arkadan verilir. Defteri sağdan verilene "**Ashâbü'l-Yemîn**", soldan veya arkadan verilenlere "**Ashâbü'ş-Şimâl**" adı verilir. Defterin sağdan verilmesi bir müjde, soldan verilmesi ise azabın habercisidir.
9. **Hesap ve Sual:** İnsanlar defterlerini ellerine aldıktan ve yaptıklarını en ince detayına kadar yazıldığını gördükten sonra yüce Allah tarafından hesaba çekileceklerdir. Zerre kadar hayır işleyen mükâfatını, kötülük işleyen de cezasını göreceği ve hiçbir adaletsizliğin söz konusu olmayacağı sorgu ve hesap günü vardır. Burada insanlara öncelikle şunlar sorulacaktır:
- a) Ömrünü nerede tükettiği,
  - b) Gençliğini nasıl geçirdiği,
  - c) Malını nerede kazandığı,
  - d) Malını nereye harcadığı,
  - e) Bildiklerini uygulayıp, uygulamadığı.
10. **A'râf:** Cennet ile cehennem arasında bulunan azab ve rahmetin olmadığı yerin adıdır. (*A'râf suresi, 4-6. ayet*) A'râfta, aşağıdaki insanların bulunacağı belirtilmektedir:
1. Herhangi bir peygamberin tebliğini duyamamış olarak ölen insanlar,
  2. Küçükken ölen müşrik çocukları,
  3. İyi ve kötü amelleri eşit olan müminler bulunacaktır.

Bunlar cennete girmeden önce, a'râfta bir süre bekletilecekler, sonra Allah'ın lütfuyla cennete gireceklerdir. (*İbn Kesîr Tefsiri, 2/222*)

11. **Cennet:** Sözlükte "bahçe" anlamına gelir. Ahirette, çeşitli nimetlerle bezenmiş olan ve müminlerin içinde ebedî olarak kalacakları mükâfat yeridir. Amel defterleri sağdan verilen, imtihanını kazanmış iyi kulların varacağı son duraktır. Cennet ve oradaki hayat sonsuzdur. Kur'ân-ı Kerîm'de cennet için çeşitli isimler kullanılmıştır. Cennetü'l-Me'va, Cennât-i Adn, Dâru'l-Huld, Firdevs, Dâru's-Selâm, Dâru'l-Mukâme, Cennetü'n-Nâîm.

Kur'ân-ı Kerîm'de cenneti anlatan bazı tasvirler

- Serinliği olan, en güzel gölgelikler, tatlı bahar havası
- Tadı bozulmayan süt ve süzme bal ırmaklarının olduğu yer.
- Hiç sarhoş etmeyen ve dokunmayan leziz içeceklerle, zencefillle kokulandırılmış, tatlı ve temiz su pınarları.
- Türlü meyveler, hurmalık ve nar ağaçları.
- Salkım salkım üzüm bahçeleri, sarkmış muz ağaçları.
- Çeşit çeşit kuş etleri.
- Hizmet etmek için sayısız hizmetçiler.
- Canın istediği her türlü yiyeceklerin hazır bulunduğu, altından ırmakların aktığı, üst üste bina edilmiş köşkler, saraylar.
- Hiç yorgunluk ve zahmetin olmadığı yer.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki; **“Sâlih kullarım için, cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden bile geçmeyen nice nimetler hazırladım.”** (Hadîs-i kudsi, Ahmed bin Hanbel c.2, 313, 407, 506)

Şüphesiz cennetteki nimetlerin en büyüğü Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve Allah'ın cemalini görmektir. Müminler, Allah'ı sabah ve akşam olmak üzere günde iki defa görecekler ve tüm nimetleri unutarak en büyük zevke erişeceklerdir.

12. Cehennem: Kelime olarak derin kuyu anlamına gelen cehennem, kâfirlerin sürekli olarak, günahkar müminlerin ise günahları ölçüsünde cezalandırılmak üzere kalacakları azab yeridir. Kur'ân-ı Kerîm'de cehennem için yedi isim kullanılmıştır. Cehennem (derin kuyu), nâr (ateş), cahîm (son derece büyük ateş), haviye (uçurum), sâir (çılgın ateş), lezzâ (dumansız alev), sakar (ateş) ve hutame (kızgın ateş). Bazı bilginler bu yedi ismin, cehennem için yedi tabakası olduğunu ileri sürmüşlerdir. Cehennem azabını ruh, beden ile birlikte çekecektir. Ancak cehennem hayatında sözü edilen azab, bu dünyadakilere benzemez. Bunların nasıl olacağını ancak Allah bilir. cehennemliklerin vücudu yanıp eritikçe, yeni vücuda dönüştürülerek hiç kesilmeden devamlı azap görecektir.

• Kaza ve Kadere İman

İmanın şartlarından altıncısı, kader ve kazaya, yani iyilik ve kötülüğün Allah'ın yaratmasıyla olduğuna inanmaktır.

Kader: Yüce Allah'ın ezelden ebede kadar olacak bütün şeylerin zaman ve yerini, özelliklerini, ezeli ilmiyle bilip takdir etmesidir.

Kaza: Cenâb-ı Hakk'ın ezelde dilediği ve takdir buyurduğu şeylerin zamanı gelince, her birisini ezeli ilim ve takdirine uygun biçimde meydana getirmesi ve yaratmasıdır.

Kader ve kazaya iman; Yüce Allah'ın ilim, irade, kudret ve tekvin sıfatlarına inanmak demektir. Bu durumda kader ve kazaya inanmak demek, hayır ve şer, iyi ve kötü, acı ve tatlı, canlı ve cansız, faydalı ve faydasız her ne varsa hepsini Allah'ın bilmesi ve onların Allah'ın dilemesi, kudreti, takdiri ve yaratması ile olduğuna, Allah'tan başka yaratıcı bulunmadığına inanmak demektir.

İnsanlar kaderi bahane ederek, kendilerini sorumluluktan kurtaramazlar. Bir insan, "Allah böyle yazmış, alın yazım buymuş, bu şekilde takdir etmiş ben ne yapayım?" diyerek günah işleyemeyeceği gibi, günah işledikten sonra da kendisini suçsuz gösteremez, kaderi mazeret olarak ileri süremez.

O hâlde kader ve kazaya güvenip çalışmayı bırakmak, İslam'ın kader anlayışıyla bağdaşmaz. Allah her şeyi birtakım sebeplere bağlamıştır.

İnsan bu sebepleri yerine getirirse Allah da o sebeplerin sonucunu yaratacaktır. Bu ilahî kanundur ve bir kaderdir.

Kader ve Kazaya İnanmanın Faydaları

Kadere inanan insan, her şeyin Allah'ın takdiri ve yaratmasıyla meydana geldiğini, ancak kendisine de bir seçme hürriyeti ve iş yapma gücü verildiğini bilir. Bu inanca sahip olan kişi, hayatta başarıya ulaşmak için bütün gücü ile çalışır. Hiçbir şeyden yılmaz. Kader inancına sahip insan çalışmalarında başarılı olmadığı veya bir felakete karşılaştığı durumlarda karamsarlığa düşmez. Böylece kader inancı bize, kâinatta her şeyin bir plan dâhilinde ve bir gayeye yönelik olarak var edildiğini, her şeyin bir sebebi olduğunu öğretir.

• Tevekkül

Sözlükte güvenmek, dayanmak, işi başkasına havale etmek anlamlarına gelir.

Terim olarak tevekkül, hedefe ulaşmak için gerekli olan maddi ve manevi sebeplerin hepsine başvurduktan ve yapacak başka bir şey kalmadıktan sonra Allah'a dayanıp güvenmek ve ondan ötesini Allah'a bırakmak demektir. Mesela

bir çiftçi önce zamanında tarlasını sürüp, ekime hazırlayacak, tohumunu ekecek, sulayacak, zararlı bitkilerden arındırıp ilacını atacak, gübresini de verecek, ondan sonra iyi ürün vermesi için Allah'a güvenip dayanacak ve sonucu O'ndan bekleyecektir. Bunların hiçbirisini yapmadan "Kader ne ise o olur!" tarzında bir anlayış tembellikten başka bir şey değildir ve İslam'ın tevekkül anlayışı ile bağdaşmaz.

Tevekkül, Müslümanların kadere olan ihtiyaçlarının bir sonucudur. Tevekkül eden bir kimse Allah'a kayıtsız şartsız teslim olmuş, kaderine razı bir kimsedir. Fakat kadere inanmak da tevekkül etmek de tembellik, miskinlik demek olmadığı gibi, çalışma ve ilerlemeye engel de değildir. Çünkü her Müslüman olayların, ilahî düzenin ve kanunların çerçevesinde, sebep sonuç ilişkisi içerisinde olup bittiğinin bilincindedir. Yani tohum ekilmeden ürün elde edilmez. İlaç kullanmadan tedavi olunmaz. Sâlih amel işlenmedikçe cennete girilmez. Öyleyse tevekkül; çalışıp çabalamak ve bu durumda Allah'ın bizimle beraber olduğunu hatırdan çıkarmamak, sonucu Allah'a bırakmaktır.

Allah Teâlâ bir ayette: **"Kararını verdiğin zaman artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah kendisine dayanıp güvenenleri sever."** (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet) buyurarak müminlere bir başka varlığa değil, sadece kendisine güvenmelerini emretmiştir.

AZİMDEN SONRA TEVEKKÛL

"Allah'a dayandım" diye çıkma yataktan,
Mana-yı tevekkül bu mudur? Hey gidi nâdân,
Ecdadını zannetme asırlarca uyurdu;
Nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?
Üç kıtada yer yer tanıyan izleri şahit,
Dinlenmedi bir gün, o büyük nesli mücahit.
Âlemde "tevekkül" demek olsaydı "atalet"
Miras-ı diyanette yaşar mıydı bu millet?
Çoktan kürenin meş'al-i tevhidi sönerdi;
Kur'an duramaz, nezd-i ilahîye dönerdi.

Mehmet Akif ERSOY

• Hayır ve Şer

Sözlükte, iyilik, iyi, faydalı iş ve fayda anlamına gelen hayır, Allah'ın emrettiği, sevdiği ve hoşnut olduğu davranışlar demektir.

Sözlükte, kötülük, fenalık ve kötü iş demek olan şer de, Allah'ın hoşnut olmadığı, sevmediği, meşru olmayan, işlenmesi durumunda kişinin cezaya müstehak olacağı davranışlar demektir.

Âmentü'de ifade edildiği üzere her Müslüman kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanır. İnsan hayrı da şerri de kendi iradesi ile seçer ve kazanır. Allah'ın hayra rızası vardır, şerre ise yoktur. Hayrı seçen mükâfat, şerri seçen ceza görecektir.

SORULAR

1. Akaid ne demektir?
2. İman ne demektir?
3. İmanın şartları nelerdir?
4. Allah'a inanmak ne demektir?
5. Allah'a inanmanın faydaları nelerdir?
6. Esmâ-i hüsnâ ne demektir?
7. Allah'ın zatî (özel) sıfatları nelerdir?
8. Allah'ın subûtî sıfatları nelerdir?
9. Allah kimleri sever, kimleri sevmez?
10. Peygamberimiz (s.a.v.): *"Üç şey kimde bulunursa o imanın zevkine ulaşır."* buyurmuştur. Bu üç şey nedir?
11. Kur'an'ın kapsadığı konular nelerdir?
12. Kur'ân-ı Kerîm'e karşı görevlerimiz nelerdir?
13. Peygamberlerin sıfatları nelerdir?
14. Peygamberimiz (s.a.v.)'i diğer peygamberlerden ayıran özellikler nelerdir?